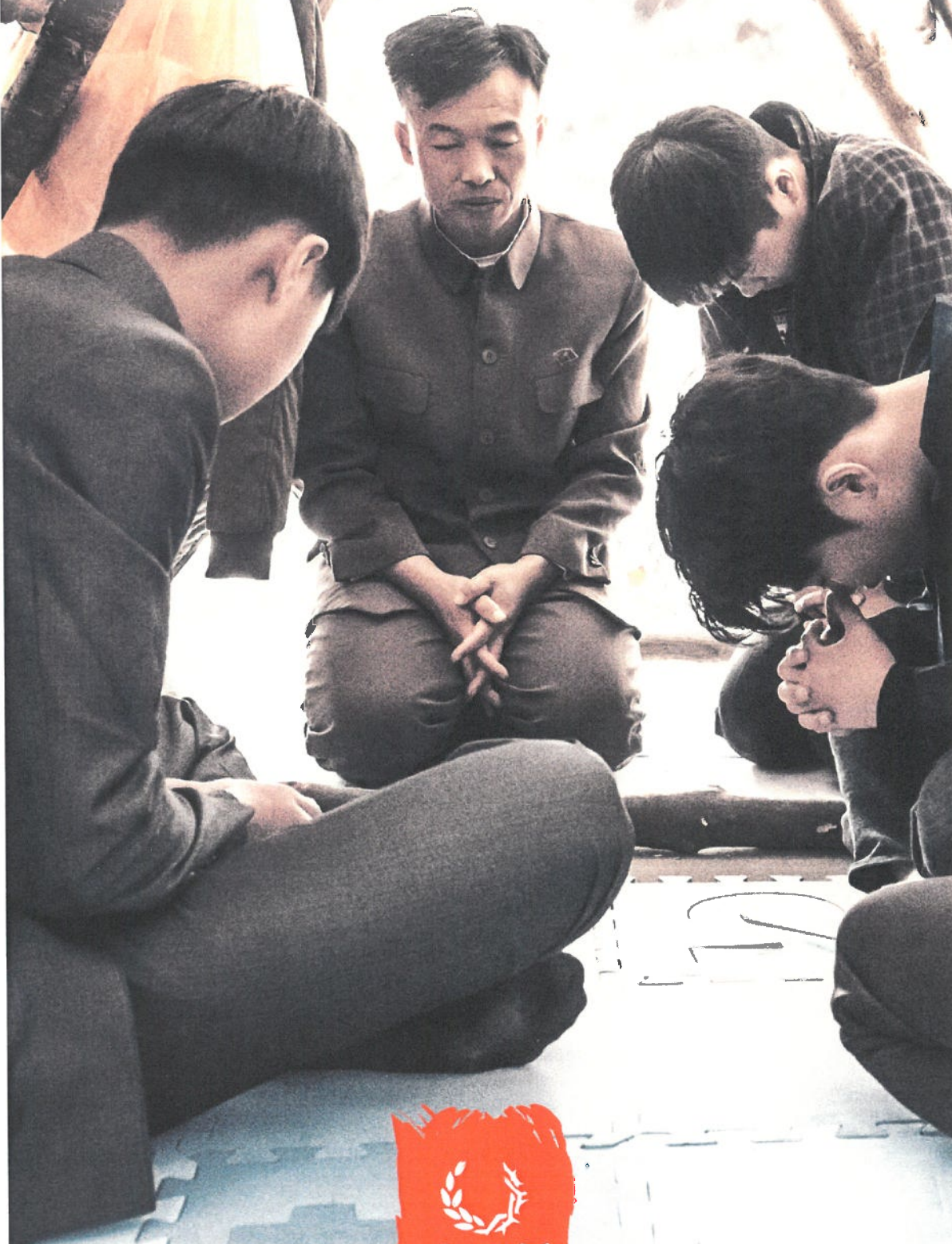

JAARVERSLAG

2019

SDOK

VOORWOORD

SDOK & 2019 IN VOGLVLUCHT

PAGINA 06 - IN DIT HOOFDSTUK
LEEST U MEER OVER SDOK. DAAR
NAAST WINT U HIER DE BELANG-
RIJKSTE FEITEN UIT HET JAAR 2019.

PRAKTISCHE STEUN AAN VERVOLGDE CHRISTENEN

PAGINA 18 - SDOK DIENT VERVOLG-
DE CHRISTENEN OVER DE HELE WER-
ELD DOOR MIDDLEN VAN STEUN EN
BESCHERMING. IN DIT HOOFDSTUK
GEVEN WE DE LEZER INZICHT IN DE
BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN
RONDOM DIT DOELSTEL.

COMMUNICATIE & FONDSENWERVING

PAGINA 26 - IN NEDERLAND GEEFT
SDOK VERVOLGDE CHRISTENEN EEN
STEM EN GEVEN WE HUN WISPEREN
DE LEVENSDIENST. IN DIT HOOFDSTUK
LEEST U OVER GAZZ ACTIVITEITEN
OP DIT GEBIED IN 2019.

FINANCIEN & BEDRIJFSVOERING

PAGINA 34 - HIER WORDT EEN BEELD
GEGEVEN VAN DE ORGANISATIE VAN
SDOK. OOK WORDEN DE FINANCIËLE
ONTWIKKELINGEN IN EEN NOTENDIOP
GESCHETST.

JAARREKENING

PAGINA 40 - HIER WINT U DE FINAN-
CIËLE VERANTWOORDING VAN SDOK.

03

JAARVERSLAG '19

...EN U HEBT MIJ TE DRINKEN GEGEVEN

De Heere Jezus zegt deze woorden tegen zijn volgelingen. Hij bedankt hen dat zij zich over Hem hebben ontfemd. Hij zegt: *Want Ik had honger en u hebt Mij te eten gegeven; Ik had dorst en u hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en u hebt Mij gastvrij onthaald.* (Mattheüs 25: 35).

Als de discipelen zich verbaasd afvragen wanneer zij dat gedaan hebben, antwoordt de Heere Jezus:

Voorwant, Ik zeg u voor zover u dit voor een van deze geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan (Mattheüs 25: 40).

Deze woorden van Jezus vormen voor SDOK een krachtige aansporing elke dag opnieuw een beker koud water uit te delen aan vervolgde broeders of zusters. In dit jaarverslag leest u op welke manier we deze uitnodiging van de Heere Jezus in 2019 ter harte hebben genomen.

Dr. H.J. VAN DER VEEN
Voorzitter van SDOK

TERUGBLIK

Het jaar 2019 is een jaar geweest waarin de vervolging van christenen helmas opnieuw is toegenomen. Het was ook een jaar waarin we meer mogelijkheden hadden om naast hen te staan en hun verhalen ter bemoediging te delen met u.

De aandacht van christenen voor hun broeders en zusters nam toe. Naast dat er meer mensen verbonden zijn, onder andere door gebed en het lezen van ons magazine, hebben we in het afgelopen jaar een toename van financiën gezien van meer dan 18%. Inclusief een grote actie van Draagt Elkanders Lasten een toename van 65%.

06

We zijn dankbaar dat het besef is gegroeid

'Elk deel moet voor de andere delen van het lichaam zorgen. Als een deel lijdt, lijden de anderen mee. En als een deel geëerd wordt, zijn de andere delen daar even blij mee als hij.' - 1 Korinthe 12:26

ANDRÉ VAN KROL
Directeur van SDOK

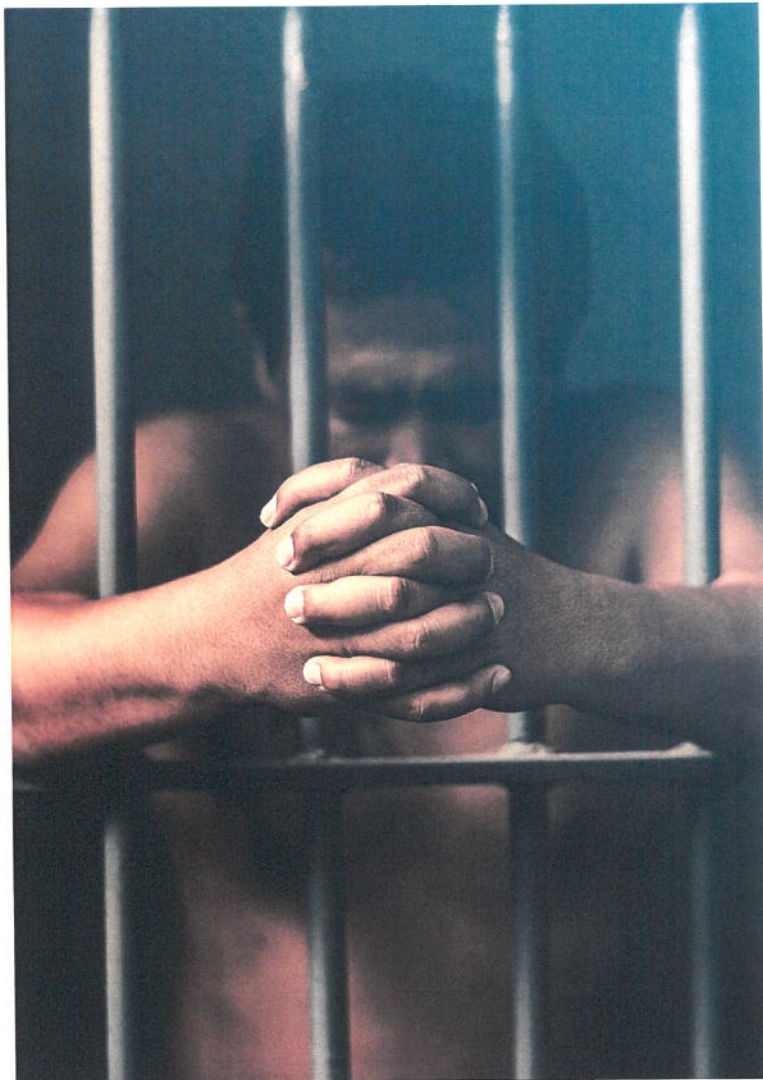
07

SDOK & 2019 IN VOGELVLUCHT

01

IN DIT HOOFDSTUK LEEST U MEER OVER
SDOK. DAARNAAST VINDT U HIER DE BE-
LANGRIJKSTE PUNTEN UIT HET JAAR 2019

WAT IS SDOK?

Richard Wurmbrand, een Roemeense predikant, zat veertien jaar in gevangenschappen vanwege zijn geloof in Christus. Na zijn vrijlating reisde hij de wereld over om de stem te zijn van vervolgte christenen. Door zijn getuigenis is het werk van de SDOK ontstaan. Nog iedere dag inspireert hij ons in het staan naast vervolgte christenen.

Samen met alle christenen wereldwijd volgen we Jezus en maken Zijn boodschap bekend. Ook al brengt dat lijden en vervolging met zich mee. Door voor elkaar te bidden, elkaar te helpen en te delen hoe God voor ons zorgt, ontmoeden we elkaar om te volharden, want 'wie volharden zal tot het einde zal zalig worden' (Markus 13:13).

We dienen vervolgte christenen met praktische hulp en moedigen hen aan tot volharding in hun geloof en getuigenis. We delen hun verhalen om christenen in Nederland te inspireren. Tegelijkertijd reiken we hen concrete mogelijkheden aan om naast vervolgte christenen te staan.

Door onze handen zegent
Gij de mensen.

Door onze mond spreekt
Gij Uw transtend woord.

Door onze daad doorbreekt
Gij alle grenzen.

Door ons gebod trekt
G' overwinnend voort!

Nu! Benschel: "een beem in de wind"

HAAR MISSIE

**SDOK STAAT WERELDWIJD NAAST VERVOLGDE
CHRISTENEN EN ROEPT CHRISTENEN IN
NEDERLAND OP TOT VERBONDENHEID MET HEN**

HAAR DOELEN

SDOK heeft de volgende hoofddoelen:

- Het steunen van vervolgte christenen met praktische hulp en hen aanmoedigen tot volharding in hun geloof en getuigenis.
- Christenen in Nederland bewust maken van de situatie van de vervolgte christenen en hen concrete mogelijkheden aanreiken om naast hen te staan.

Praktische hulp is wereldwijd en vindt onder andere plaats door het geven van financiële steun aan gezinnen van gevangenen, tijdelijke opvang van christenen die uit hun familie of gemeenschap verstoten zijn en medische hulp als ze wond zijn geraakt door geweld. Verder verstrekt de SDOK Bijbels, christelijke lectuur en andere middelen.

In ons land maakt SDOK christenen bewust van de situatie van vervolgte christenen. Zij informeert over ontwikkelingen van vervolgte christenen en brengt hun getuigenissen in onze huiskamers. Ook geeft SDOK voorlichting op scholen en in kerken of verenigingen. Het is de bedoeling dat de christenen in Nederland en hen die vervolgd worden zo dicht mogelijk bij elkaar komen in de naam van Jezus Christus in wie zij allen geloven. Dit gebeurt onder andere door op te roepen tot gebed, schijflecties, het uitbrengen van magazines en – in toenemende mate – ook andere communicatiemiddelen zoals de SDOK-gebedsapp, sociale media en eigen online kanalen. Veel impact hebben de bijeenkomsten met buitenlandse sprekers die persoonlijk

getuigen van het lijden dat ze hebben doorgemaakt. Tenslotte beschikt SDOK over een aantal actieve ambassadeurs en een grote groep vrijwilligers waarmee we de boodschap van vervolgte christenen met steeds meer Nederlandse christenen kunnen delen.

HAAR IDENTITEIT

De identiteit van de SDOK wordt kernachtig omschreven in ons identiteitspaspoort. Aan de hand van acht kernwoorden is meteen duidelijk te zien wie we zijn en op welke wijze de Bijbel ons telkens weer terugbrengt naar deze kern.

HAAR REIKWIJDTE

SDOK was in 2019 wereldwijd actief in 24 landen.

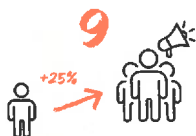
De middelen die hierbij werden ingezet geven het volgende beeld:

SDOK 2019

Ambassadeurs

In 2019 was sleun aan christenen in India een van de focuspunten. We bezochten het land om te meet de Prof Visser

105.000
videoweergaven

2.750
boeken verkocht

61.000
websitebezoekers

12.500
presentatiebezoekers

1.240
app downloads

We zien een forse toename in het aantal bekeken video's in 2019

Inkomsten / giften

200
nieuwe maandelijkse donateurs

42
project donateurs

De sterke groei van het aantal maandelijkse donateurs (20% in 2019) geeft meer soliditeit

9.800
nieuwe gevers

28.500
giften

Het aantal nieuwe gevers is in 2019 met 5% toegenomen

64
projecten

24
landen

Het aantal projecten is de afgelopen drie jaar met 10% toegenomen

We hebben veel positieve reacties gehad op het bezoek van Helen Berthame en Petr Jurek

12
30
medewerkers
vrijwilligers

Dit aantal vrijwilligers is in 2 jaar tot stand gekomen en versterkt niet alleen de SDOK-organisatie maar ook de band met de christelijke achterban

SAMENWERKINGSVERBANDEN

SDOK is wereldwijd verbonden met zusterorganisaties in de International Christian Association (ICA). ICA is een vereniging van leden die de verbondenheid met de grondlegger van SDOK, Richard Wumbrand en de betrokkenheid bij de vervolgde kerk van vandaag delen. De organisaties die zijn aangesloten bij ICA dragen een lidmaatschapsbijdrage aan ICA en die hoofdzakelijk bedoeld is voor het mogelijk maken van een jaarlijkse conferentie en het stimuleren van onderlinge samenwerking. Deze bijdrage bedroeg in 2019 voor SDOK €3.150,16.

De aangesloten zusterorganisaties zijn zelfstandige organisaties. Tegelijkertijd vormen ze wel nauw samen en vullen ze elkaar aan op het gebied van informatievoorziening, projectbegeleiding en toerusting. Participatie in het netwerk van zusterorganisaties is voor SDOK van cruciaal belang. Het levert instrumenten en informatie op die gebruikt kunnen worden voor het werk in Nederland. Daarnaast biedt samenwerking met zusterorganisaties SDOK toegang tot een wereldwijd netwerk van partners in landen waar christenen vervolgd worden. De kennis en ervaring die via dit netwerk beschikbaar zijn, dragen bij aan de kwaliteit en impact van ons werk.

Prisma

SDOK is aspirant-lid van Prisma, een Nederlandse vereniging van christelijke ontwikkelingsorganisaties. Deze organisaties zijn actief op het terrein van ontwikkelings-samenwerking en diaconaat wereldwijd.

Lokale projectpartners

Voor het realiseren van haar projecten in landen en gebieden waar christenen vervolgd worden, werkt SDOK samen met verschillende lokale partners. Dit kunnen geregistreerde of ondergrondse kerkgenootschappen zijn, interkerkelijke samenwerkingsverbanden, ngo's, vertegenwoordigers van zusterorganisaties of andere individuele lokale contactpersonen. SDOK draagt alleen gelden

af aan (zuster)organisaties en personen in het buitenland als deze een overeengekomen projectbestemming hebben die gerelateerd is aan de doelstellingen van SDOK.

Verwante Nederlandse organisaties

SDOK stimuleert uitwisseling van informatie en samenwerking met Nederlandse organisaties waar dit het realiseren van de doelstelling van SDOK bevordert, en onderhoudt goede contacten met verwante Nederlandse organisaties.

Overige gegevens

SDOK, met de huidige naam en vorm, is formeel opgericht op 1 juni 1977. De basis voor het bestaan van SDOK is eind jaren zestig gelegd. SDOK is statutair gevestigd te Gorinchem. De stichting is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel voor Utrecht en omstreken onder nummer 41177410. In 2019 vonden geen wijzigingen plaats in de statuten van SDOK.

Keurmerken

SDOK is in het bezit van het CBF-keurmerk voor goede doelen. Door de Belastingdienst is de stichting aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

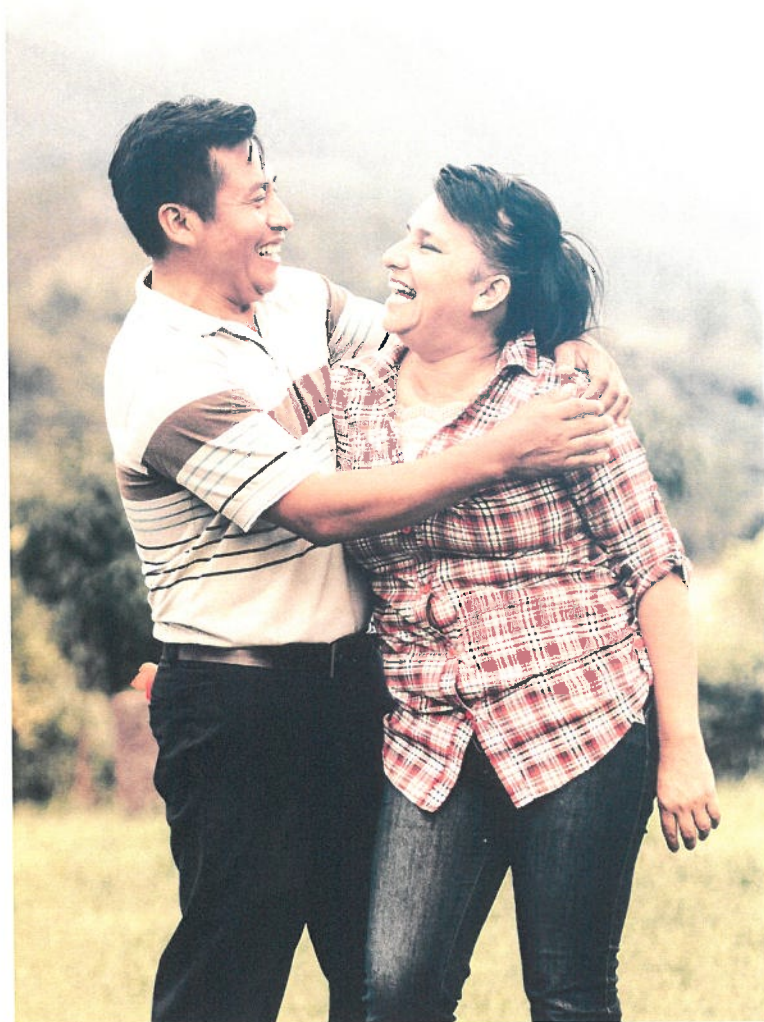
Adresgegevens

De adresgegevens van SDOK zijn: Postbus 705 4200 AS Gorinchem - 0182561886 - info@sdok.nl

PRAKTISCHE STEUN AAN VERVOLGDE CHRISTENEN

02

SLICK DIENT VERVOLGDE CHRISTENEN
OVER DE HELE WERELD DE DE MOEDER VAN
STEUN EN BEGELEIDING IN HET HOOG-
STUK GEVEN WIE DE LIEFDE DIENT IN DE
HET ALERSTESTE ONTWIKKELINGEN FUND
OM DEZE HOOFDTAAL

Wereldwijd lijden christenen vanwege hun geloof in Jezus Christus. Een van de hoofdtaken van SDOK is om vervolgte broers en zussen praktische steun en bemoediging te geven.

SDOK werkt hierin samen met een breed scala aan internationale en lokale partners in de landen waar wij steun bieden. De organisatie rond deze praktische steun wordt binnen SDOK gedaan door de afdeling "International Ministry".

De steun richt zich op de verschillende doelgroepen binnen drie projectdoelen:

1. STEUN AAN DIRECT GETROFFENEN

We geven steun aan individuele christenen, families of groepen die direct getroffen zijn door vervolging vanwege hun geloof.

2. TOERUSTING VAN VERVOLGDE CHRISTENEN

Vervolgte christenen willen in hun omgeving het licht van Christus laten schijnen, maar hebben zelf niet altijd de middelen en mogelijkheden om dat te doen. SDOK helpt hen met inhoudelijke toerusting en met praktische middelen.

3. KINDEREN IN DE VERVOLGDE KERK

Kinderen in de vervolgte kerk zijn een kwetbare doelgroep. Wij rusten de nieuwe generatie toe en geven kinderen hoop voor de toekomst door middel van specifieke projecten.

Om de effectiviteit en de impact te vergroten en de SDOK-organisatie verder te professionaliseren, hebben we de volgende speerpunten (ontwikkeldoelen) voor het jaar 2019:

- Het verder bouwen aan en ontwikkelen van onze afdeling "International Ministry".
- Een volgende stap zetten in het meten van de impact van onze projecten.

"Wij knielen naast Uw kinderen die lijden ter wille van Uw naam en hun getuigenis. Wil hen om Jezus Christus' wil bevrijden, en werp Uw licht Heer, in hun duisternis"

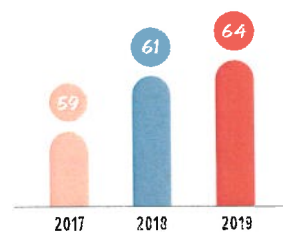
(Efraïm-Kuiper) De goede heren

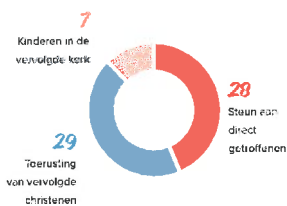
PRAKTISCHE STEUN VAN SDOK IN 2019

In 2019 heeft SDOK via 64 projecten praktische steun en toerusting gegeven aan vervolgd christenen. De totale financiële uitgestroom is gegroeid.

Aantal projecten

Aard van de projecten in 2019

In de volgende tabel is inzichtelijk gemaakt wat de ontwikkeling over de afgelopen jaren is geweest. De groei in Azië is mogelijk gemaakt door de actie "Draag je kaders lesten". De opbrengst van deze actie wordt besteed in Azië gedurende 2 jaar, namelijk in 2019 en 2020.

Besteding per werelddeel

x €1000	2017	2018	2019
Azië	378	351	716
Midden-Oosten	140	152	184
Afrika	98	135	149
Europa/ Centraal-Azië	67	71	66
Latijns Amerika	17	25	19
Totaal	700	734	1134

Niemand lijdt alleen. Dat is de visie van SDOK. Bemoeiding van vervolgd christenen is daarom een essentieel onderdeel van al onze projecten. Wij willen door onze steun vervolgd christenen laten ervaren dat ze verbonden zijn met Christus en met christenen wereldwijd.

SDOK houdt de wereldwijde situatie voor christenen in de gaten. Continue kijken we waar nood is en waar SDOK via haar netwerk van partners van betekenis kan zijn. Het zwaarste punt van ons werk ligt al enkele jaren in Azië vanwege de slechte situatie voor christenen in een heel aantal landen en de goede ingangen die we hebben om steun te bieden. In India zien we sinds enkele jaren een verslechtering van de situatie voor christenen. We zijn dankbaar dat we in 2019 extra bestedingen in India konden doen (als onderdeel van de bestedingen in Azië) om naast onze broeders en zusters daar te staan. In 2019 hebben we gewerkt aan het vergroten van de ingangen in Afrika en dit zullen we in 2020 voortzetten.

In 2019 heeft onze afdeling International Ministry stappen gezet op weg naar verdere professionalisering. We hebben een pilot gedaan met een nieuwe manier van het meten van de impact van buitenlandse projecten. Uit de evaluatie blijkt dat deze succesvol was. In 2020 willen we deze impactmeting gaan implementeren voor alle projecten. In de pilot hebben we gezocht naar een werkwijze die dienstbaar en behulpzaam is voor zowel onze (buitenlandse) partners als SDOK zelf.

Een van de projecten van SDOK is gesponsord door Everlake e-commerce B.V.

KINDEREN IN DE VERVOLGDE KERK

Op Eerste Paasdag zijn in Sri Lanka verschillende oostelinge kerken geweest. Via een lokale partner kon SDOK bijdragen aan noodhulp onder christenen.

Da dertienjarige Enosh werd in zijn rechtervoet geraakt door bomscherven. De zenuwen in zijn been zijn geraakt, waardoor hij voorlopig niet in staat is om te lopen. Vijf dagen lang heeft hij in het ziekenhuis gelegen, voor hij naar huis werd gebracht om daar verder te herstellen.

SDOK heeft kunnen voorzien in een rolstoel voor Enosh. Nu is hij meer mobiel en niet continu afhankelijk van zijn ouders. Daarnaast wordt een ruimte in het huis beneden volledig opnieuw ingericht als badkamer, zodat hij zichzelf beneden kan wassen en douchen. Dit wordt bekostigd in samenwerking met een zusterorganisatie van SDOK.

STEUN AAN DIRECT GETROFFENEN

"Ook al ben ik gewond en zit ik onder de littekens, mijn geloof in Christus is rotsvast en zal niet wankelen"

Dit zijn de krachtige woorden van Adisa. Toen haar dorp vorig jaar onverwachts werd aangevallen door Fulani herders, moest zij rennen voor haar leven.

"Ik, en sommige anderen, konden niet snel genoeg wegnemen, dus de Fulani herders wisten ons in te halen. Met een kapmes vermoordden ze die dag veel van mijn dorpsgenoten. Ook ik werd geraakt. Met een kapmes hebben ze mijn vingers afgesneden en kreeg ik diepe wonden in mijn nek en op mijn buik. Ze lieten me achter, dachten waarschijnlijk dat ik dood was. Ik werd gered door mensen uit de omgeving, die mij naar een ziekenhuis brachten om te herstellen."

Het dorp van Adisa moet opnieuw opgebouwd worden. Via het netwerk van SDOK konden we in 2019 hulp bieden aan Adisa en families uit het dorp die tijdens de aanval veel hebben verloren.

TOERUSTING

In 2019 hebben we voorgangers in verschillende landen in Azië van een motorfiets kunnen voorzien. Een van hen is Ngai. Deze voorganger dient meerdere gemeenten in Vietnam die zich in een uitgestrekt gebied bevinden.

"Christen zijn in Vietnam is niet gemakkelijk, bijna allemaal hebben we met vervolging te maken. Vanwege mijn geloof ben ik naar de gevangenis gestuurd. Zo konden me niet vasthouden, dus ik werd vrijgelaten. Twee jaar lang werd ik voortdurend in de gaten gehouden door de lokale politie

Uiteindelijk kreeg ik meer vrijheid en kon ik een eigen gemeente starten.

Hier trainen we christenen om het geloof verder te verspreiden. We bemoedigen en rusten hen toe met Gods Woord.

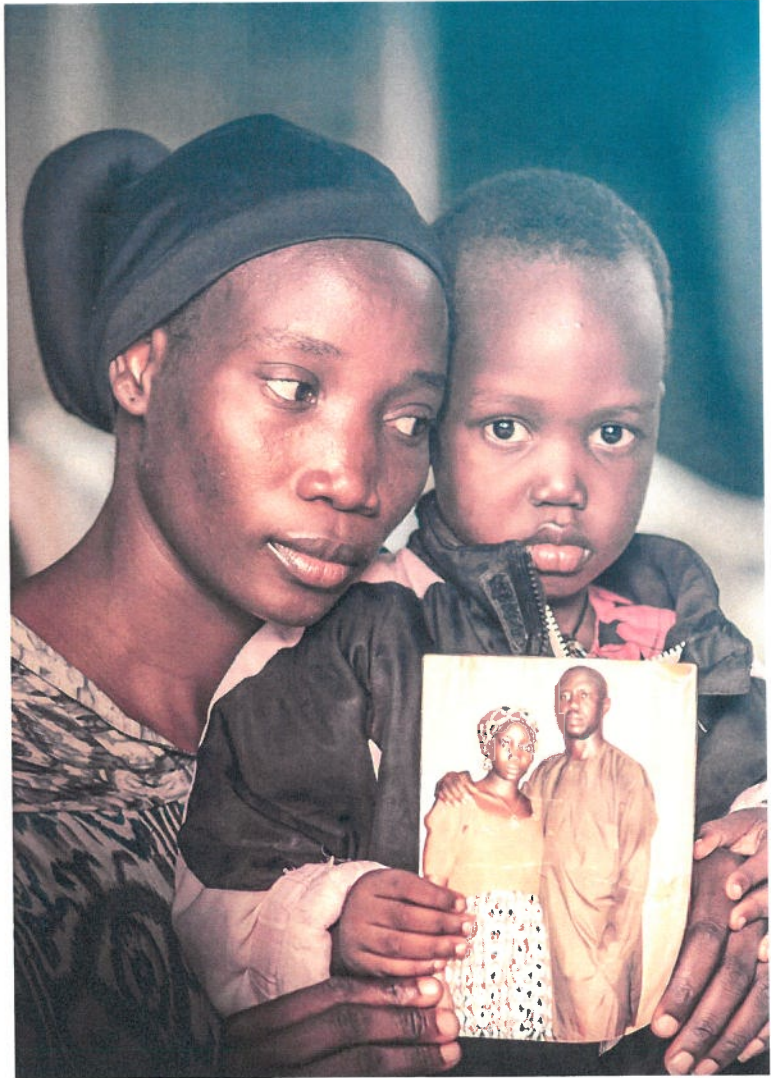
Inmiddels hebben tweehonderd mensen zich bekeerd, begeleiden we tien kerkleiders, en zijn we vijf huisgemeenten gestart.

Voor ik via SDOK een motorfiets ontving, kostte het me twee dagen om vervolgde christenen te bezoeken. Nu ik een motorfiets heb, kan ik sneller en veiliger reizen."

COMMUNICATIE & FONDSENWERVING

03

IN NEDERLAND GEEFT SDOCK VER-
VOLGDE CHRISTENEN EEN STEM
EN DUSSEN WIL HUN INSPIRATIE
LESSEN DOOR IN DIT HOOFDSTUK
LEES U OVER HUN ALTERNATIEF
OP DIT GEBIED IN 2016

JEFFREY SCHIPPER

HOOFDREDACTEUR BIJ CIPM
EN AMBASSADEUR VAN SDOK

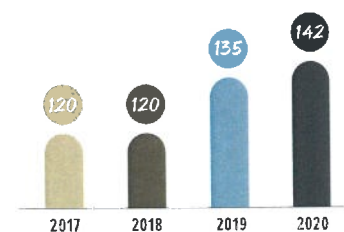
"Samen met SDOK bezocht ik Nigeria om verschillende vervolgde christenen te interviewen. Sindsdien is mijn band met de vervolgde kerk verstevigd. De Nochiactis heb ik een van de hoogtepunten in mijn journalistieke loopbaan genoemd. Als ambassadeur geef ik vervolgde christenen graag een stem. Wat zou het mooi zijn als veel meer christenen in aantaking komen met het bijzondere werk van SDOK."

SDOK

VERGROTEN BEREIK

In 2019 hebben we via ambassadeurs en medewerkers van SDOK gesproken in keiken van 21 etnische denominaties. SDOK wil de verhalen van vervolgde christenen in de volle breedte delen, en dat is gelukt. Het aantal ambassadeurs is in 2019 verder gegroeid naar 9.

Aantal presentaties

029

In 2019 heeft SDOK de afgelopen tijd een drietal beurzen. Dit is een relatief nieuw middel voor ons. We hebben ontdekt dat het organiseren van inhoudelijke bijeenkomsten en spreekbeurten meer onze kracht is en ons meer energie oplevert. Vanaf 2020 willen we daar dan ook de focus op leggen. In 2019 zijn we gestart met een nieuwe manier van betrekken en verbinden van christenen die een spreekbeurt van SDOK bijwonen. Dit willen we in 2020 testen en verder ontwikkelen.

In 2019 hebben we ook drie pilots uitgevoerd met een filmavond waarin de film 'Tortured for Christ' werd getoond. Conclusie is dat de film een krachtig middel is om de impact van vervolging te laten zien en tegelijkertijd een spiegel voor te houden als het gaat om ons eigen geloofsleven. Deze werkvorm gaan we daarom vaker inzetten. We willen hiermee in 2020 zeker 500 christenen bereiken.

ARCO VAN DOLEWEERD

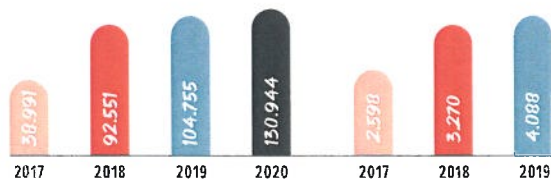
MEDEWERKER SDOK

In 2019 is het online bereik van onze verhalen enorm toegenomen. Ik ben dankbaar om te zien hoe we via deze kanalen duizenden mensen kunnen verbinden met vervolgte christenen.

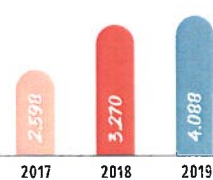
GROEI VAN DE ONLINE BEKENDHEID

Steeds meer mensen zijn online. We zien daar een grote kans om het verhaal van vervolgte christenen te delen. In 2019 hebben we geïnvesteerd in de online zichtbaarheid van SDOK. Als resultaat daarvan hebben we 1240 nieuwe gebruikers van de gebedsapp en 700 nieuwe e-mailontvangers. Het gemiddelde bereik van verhalen is gegroeid naar 600 mensen per verhaal. Deze beweging willen we in 2020 voortzetten met een groei van 25 procent waarbij storytelling een kernwoord is. De volgende kerntellen geven een goed beeld van de ontwikkeling die we op dit punt maken en waarmee we verder willen in 2020.

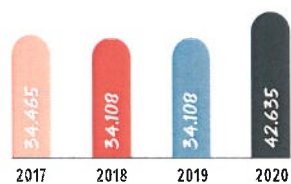
Aantal weergaves video's

Aantal e-mail ontvangers

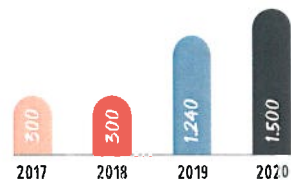

Aantal online verhalen gelezen

In het najaar van 2019 hebben we samen met Uitgeverij De Banier het boek 'In handen van IS' uitgegeven.

Aantal app downloads

Heel bijzonder boek. Het heeft me geraakt en aangemoedigd om te bidden en te geven voor vervolgte broers en zussen. Resultaat waarvoor ik dank.

HET AANSCHERPEN VAN ONZE IDENTITEIT DOOR MIDDEL VAN EEN IDENTITEITSPASPOORT

Na raadpleging van externen en diverse stakeholders heeft SDOK in het afgelopen jaar acht kernbegrippen geformuleerd die centraal staan in ons werk. Deze begrippen zijn uitgewerkt in een identiteitspaspoort, dat voor diverse doelgroepen kan worden gebruikt. Op deze wijze positioneren we ons op uniforme wijze. Daarnaast is het logo van SDOK en de bijbehorende pay-off (slogans) vernieuwd en verwerkt in alle communicatiemiddelen. Deze kernbegrippen zijn eerder in dit jaarverslag onder de kop "SDOK in vogelvlucht" genoemd.

Het vergroten van de Inkomsten

De afgelopen jaren zijn onze inkomsten fors gegroeid. De volgende cijfers illustreren dit. Met Gods hulp kunnen we hiermee verdere stappen zetten. In financiële termen heeft dit geleid tot een inkomstengroei van 18 procent.

Naast deze groei is er een eenmalig bedrag ontvangen vanuit een grote actie georganiseerd door DEL (Drangt Elkanders Lasten). Het actiedoel was India en heeft een bedrag van 830.000 euro opgeleverd. Deze opbrengsten zijn niet bij de reguliere inkomsten opgeteld maar apart vermeld in het financiële deel van het jaarverslag.

Inkomsten	2018	2019	doel	groei in 2019
Maandelijkse donateurs	899	1101	1376	22%
Projectgerelateerde donateurs	16	42	85	17%
Gevers totaal	9.307	9.777	10.266	5%
Waarvan nieuw		687	721	
Aantal giften	27.798	28.576	30.000	3%

RICHARD GROENENBOOM

WOORDVOERDER SDOK

Heel goed om te zien hoe mensen die met SDOK op reis zijn geweest, geraakt zijn door de ontmoetingen en hoe ze vervolgens anderen weer aanraken, door hun gepassioneerde verhalen. Op die manier verspreidt onze missie zich als een olievlek. Dat is precies wat je wilt!

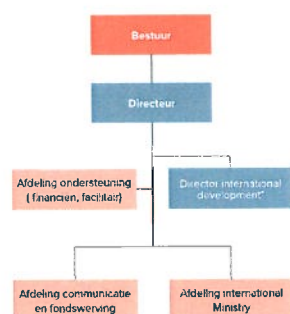
FINANCIËN & BEDRIJFSVOERING

04

HIER WORDT EEN BEELD GEGEVEN
VAN DE CROMANIKATIE VAN SOOF
OON, WORDEN DE FINANCIËLE
ONTWIKKELINGEN IN DEN NOTENDICP
GESCHETST.

ORGANOGRAM

Het primair proces binnen SDOK vindt plaats binnen twee afdelingen, de afdeling Communicatie en fondswerving en de afdeling International Ministry. Aan het hoofd van deze afdelingen staat een afdelingsmanager. Daarnaast is er een afdeling ondersteuning (financien en facilitair) die door de directeur wordt aangestuurd. De afdelingsmanagers worden aangestuurd door de directeur.

**Per 1 oktober 2019 is de functie directeur international development vervallen en is de afdeling gecreëerd, namelijk afdeling Business. Hieronder vallen financien en facilitair.*

BESTUUR

SDOK heeft een onafhankelijk en onbezoldigd bestuur dat ervoor heeft gekozen om de organisatie op afstand te besturen. Bestuursleden worden voor een periode van vier jaar benoemd en kunnen maximaal tweemaal

herkozen worden. Bij invulling van vacante posities vormen profielschetsen over de kwaliteiten en competenties voor deze functies het uitgangspunt. De interne organisatie van SDOK kenmerkt zich door korte lijnen. Hierdoor kan gemakkelijk ingespeeld worden op veranderende omstandigheden.

In het huishoudelijk reglement en directiestatut zijn de verantwoordelijkheden van de directeur en het bestuur en de wederzijdse interactie omschreven. Kernzaak van het bestuur is om het beleid van SDOK vast te stellen en toezicht te houden op de uitvoering ervan. Kernzaak van de directeur is om beleid voor te bereiden en om de uitvoering van het beleid aan te sturen. Instrumenten als het jaarplan, de begroting en kwartierrapportages bleken ook in 2019 uitstekend te functioneren en hebben geleid tot een goede en doelkrachtige samenwerking tussen bestuur en directeur. De samenstelling van het bestuur en hun belangrijkste nevenfuncties is in de voorgaande tabel weergegeven.

Met dat netwerk van organisaties willen we als SDOK actief onze expertise delen om daarmee ook anderen te dienen. In 2019 hebben we dat gedaan door specifieke expertise te delen over buitenlandse transacties tijdens een bijeenkomst met andere organisaties in dezelfde sector. Dit blijven we ook doen in 2020.

036

Naam	Woonplaats	Functie	Beroep	Nevenfunctie(s)	Aftreden per
Dr. H.J. van der Veen	Slidrecht	Voorzitter	Emeritus Predikant PKN		2023
C.P. den Bok	Slidrecht	Secrétaars	Docent MBO		2020
C. van den Berg	Putten	Penningmeester	Directeur	Bestuursfuncties div. organisaties	2019
H.C.M. van Nieuwenhuijse Trijssen	Waarde	Lid	Redacteur, schrijver	Mediaheeressse	2020
Drs. W. van Ginkel RA	Renswoude	Lid	Directeur bedrijfsvoering Leger des Heils	Voorzitter Stichting 3xM Penningmeester Stichting Gipsy Mission Bestuurslid CU Renswoude	2021
Mr. D. Alblas AA	Nieuwerkerk a/d IJssel	Lid	Advocaat	Docent rechten Driestar Hogeschool / Universiteit van Amsterdam	2021

MEDEWERKERS EN VRIJWILLIGERS

De interne organisatie is ondanks de forse toename van de baten de afgelopen jaren in aantallen slechts licht gegroeid.

In 2018 is SDOK gestart met de inzet van vrijwilligers. Inmiddels is dit vrijwilligersnetwerk in 2019 verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd. In 2019 waren er 30 vrijwilligers actief op allerlei gebieden (bijvoorbeeld communicatie, beurzen, presentaties, enz.). Dit aantal vrijwilligers is voor nu een werkbaar aantal dat de impact van SDOK vergroot. In 2020 willen we aan dit aantal vasthouden. Tegelijkertijd bezinnen we ons dit jaar op verdere groei van de organisatie en hoe die er uit zou kunnen zien.

HET DELEN VAN EXPERTISE MET ANDERE ORGANISATIES

Het is de overtuiging van SDOK dat we werken aan een groter geheel: het Koninkrijk van God. Dat doen we samen met allerlei andere christelijke organisaties.

ANNEKE HOUTMAN

MEDEWERKER SDOK

Gebed is overal onmisbaar, ook in ons werk. Elke middag bidden we samen als team. We willen niet onze eigen plannen maar Gods leiding volgen. Gebed verbindt ons met onze broers en zussen in Nederland en niet (vervolgde) christenen wereldwijd.

037

ONTWIKKELINGEN

We hebben in de organisatie stappen gezet in de segmentatie van donateurs. We willen iedereen zo gericht mogelijk benaderen. In 2020 willen we daar mee door- gaan. Verder bouwen we aan langdurige donorelaties, onder andere door middel van het gericht inzicht geven in de impact van het werk.

Om een betere segmentatie te kunnen aanbrengen in het gedrag van de achterban zijn we in 2019 over- gestapt naar een nieuw CRM-systeem: Salesforce. Admi- nistratief zijn we erg tevreden over het nieuwe systeem: het maakt sommige processen efficiënter. De overgang van het financiële gedeelte ging veel minder soepel dan gehoopt. In 2020 hopen we de laatste problemen te verhelpen. Dit jaar gaan we ook gebruiken om een aantal processen te automatiseren, waaronder de verwerking van aanvragen en giften.

DOELSTELLINGEN EN BELEID

Meerjarenbeleidsplan

In 2019 is het beleidsplan voor de jaren 2018 tot en met 2021 uitgevoerd. Daarbij hebben we ons op zowel interne als externe doelen gericht. In de toelichting van de praktische steun aan vervolgde christenen (hoofdstuk 2) en van communicatie en fondsenwerving (hoofdstuk 3), worden deze uitgewerkt en voorzien van de behaalde resultaten.

SDOK wil bekend staan als een professionele en be- trouwbare organisatie, een organisatie die inspeelt op de actualiteit. We werken er daarom voortdurend aan om onze interne organisatie in alle facetten op een professi- oneel niveau te brengen en te houden.

Evaluatie Jaarplan 2019

We danken de Heere God voor de zegen die we in 2019 hebben ervaren op ons werk. De inkomsten groekten in 2019 met 16%. Inclusief de inkomsten van de grote actie Draagt Elkanders Lasten met meer dan 50%.

De betrokkenheid bij de vervolgde kerk onder Nider- landsu christenen nam in 2019 toe. We merken dit met name door de betrokkenheid van de achterban. In dank- baarheid constateren we dat ook christelijke onderne- mers naast vervolgde christenen willen staan.

Zowel internationaal als op het Nederlandse vlak is de organisatie in 2019 verder ontwikkeld en we concluderen dat de doelstellingen van het jaarplan 2019 zijn gereal- seerd. In het vervolg van dit jaarverslag worden deze re- sultaten zowel inhoudelijk als financieel verder uitgewerkt.

Verantwoordingsverklaring

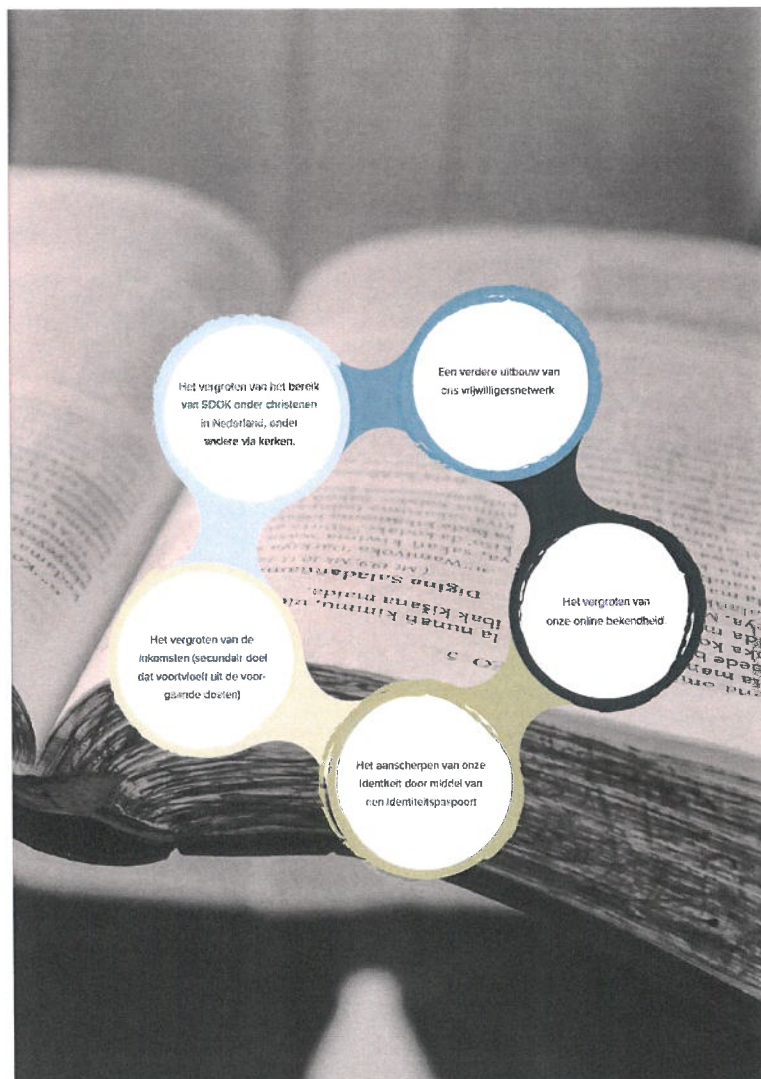
In 2008 is vanuit de verplichting van de Code Wijffels met het CBF-keurmerk de verantwoordingsverklaring ontstaan als toetsingsinstrument. In deze verantwoor- dingsverklaring legt het bestuur verantwoording af aan de hand van drie principes.

In dit jaarverslag is een samenvatting van de door SDOK vastgestelde verantwoordingsverklaring opgenomen. De jaarrekening en de bijbehorende controleverklaring van de accountant zijn opgenomen in het tweede gedeelte van dit jaarverslag.

Principe 1: Scheiding tussen toezicht houden, besturen en uitvoeren

Het bestuur is statutair belast met het besturen van de stichting en houdt toezicht op de directeur. SDOK heeft gekozen voor 'besturen op hoofdlijnen', waarbij de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van bestuur en directeur schriftelijk zijn vastgelegd in de statuten, het huishoudelijk reglement en het disciplinestatuut. Deze documenten worden periodiek geëvalueerd.

De rol van het bestuur ligt op het vlak van het vooraf en achteraf toezicht houden, het vaststellen van het meerjarenbeleidsplan en het jaarplan, en het beoor- delen van afwijkingen in de uitvoering daarvan aan de hand van onder andere kwartaalrapportages. Deze kwartaalrapportages kennen zowel een inhoudelijke als financiële paragraaf.

VOORWOORD

Het bestuur heeft een gedeelte van zijn bestuurstaken gedelegeerd aan de directeur, waardoor de rol van de directeur zowel beleidsnietend als uitvoerend is.

Jaarlijks voert een delegatie van het bestuur een functioneringsgesprek met de directeur. Daarnaast volgt het bestuur een procedure om elke twee jaar het functioneren van het bestuur en zijn afzonderlijke leden te evalueren.

Principe 2: Optimale besteding van middelen

Het bestuur ziet toe op de optimale besteding van de middelen van de stichting. Besteding vindt plaats op basis van projectplannen die gebaseerd zijn op het door het bestuur goedgekeurde jaarplan en de begroting. Voor nieuwe projecten die zich in de loop van het jaar aandienen en die buiten de kaders van het jaarplan en de begroting vallen, worden aparte projectvoorstellen ter goedkeuring aan het bestuur voorgelegd.

Evaluatie van de activiteiten van SDOK vond in 2019 doorlopend plaats en is samengevat in de vier kwartaalrapportages die voor het bestuur zijn opgesteld. De integrale evaluatie over 2019 is opgenomen in dit jaarverslag.

Principe 3: Optimale relaties met belanghebbenden

SDOK werkt uitsluitend samen met particuliere donateurs, bedrijven, instellingen en kerken. Vertrouwen van haar achterban is essentieel om het werk van SDOK voort te kunnen zetten. Op diverse manieren informeert SDOK haar achterban daarom over activiteiten. Ook heeft SDOK een klachtenprocedure om eventuele klachten op een betrokken en objectieve wijze af te handelen. In 2019 is van deze procedure geen gebruik gemaakt.

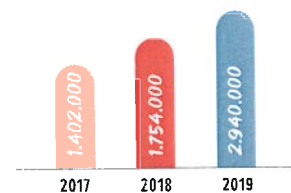
Met organisaties of personen die steun ontvangen, onderhoudt SDOK functionele, betrokken maar ook zakelijke contacten, om de zuiverheid van beoordeling en evaluatie te kunnen garanderen.

In hoofdstuk 3 van dit jaarverslag wordt de wijze waarop SDOK met haar belanghebbenden communiceert nader toegelicht.

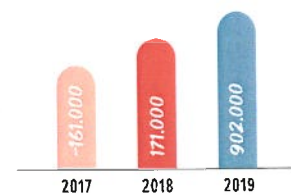
FINANCIEEL RESULTAAT 2019

De baten en het saldo van baten en lasten hebben in 2019 een nog sterkere groei opgeleverd dan in 2018. Dit is niet alleen het gevolg van de actie 'Draagt elkanders lasten' van het RD. Ook zonder deze actie stegen de inkomsten met 18 procent. Over de afgelopen drie jaar ziet dit beeld er als volgt uit.

Baten

Saldo van baten en lasten

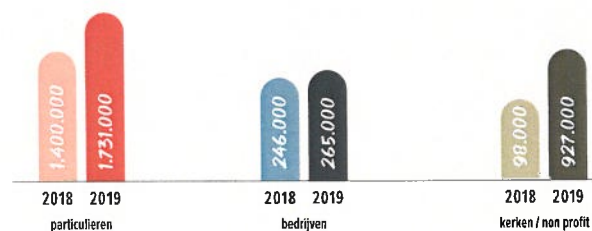
Als de groei op deze manier doortrekt, ziet het er naar uit dat de lange termijn doelstelling van SDOK om een groei in de inkomsten te realiseren van 37 procent in 5 jaar (2017-2021) al aan het eind van 2020 gerealiseerd gaat worden.

De baten zijn in 2019 gegroeid met € 1185.950. Uit het volgende diagram blijkt dat dit vooral het gevolg is van de forse groei van giften van organisaties zonder winstoogmerk (waaronder kerken) en grotendeels gegenereerd is uit de samen met het RD gehouden actie 'Draagt elkanders lasten'.

SDOK dient vervolgde christenen en verbindt hen met de kerk in Nederland. Dit doen we op allerlei manieren. In 2019 hebben we de nadruk gelegd op deze activiteiten:

Baten

De extra baten hebben al in 2019 geleid tot een toename van de directe steun aan vervolgd christenen van 5 procent ten opzichte van het verslagjaar 2018. Speerpunt voor 2019 was om de extra inkomsten vooral te besteden aan toerusting en directe hulp aan christenen in India. SDOK heeft een totaalbedrag van €812.509 mogen ontvangen via Disagt Elkanders Lasten. Per einde 2019 is hiervan €403.000 uitgegeven aan projecten binnen de twee actiedoelen zoals die overeengekomen zijn. Plannen zijn gemaakt om in 2020 het resterende bedrag in te zetten voor projecten in India.

Het financieel resultaat wordt voor de helft toegevoegd aan een speciaal bestemmingsfonds voor vervolgd christenen en de andere helft aan de algemene bestemmingsreserve. Dit komt dus op termijn eveneens ten goede aan vervolgd christenen. Het gunstige resultaat leidt tot een toename van de liquide middelen.

Resultaatbestemming en reserves

Voor 2019 heeft SDOK ingezet op een groei van de begroting met 5% ten opzichte van de begroting in

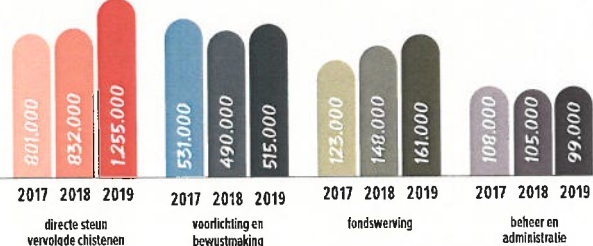
2018. Het boekjaar is uiteindelijk afgesloten met een overschot van € 390.134. Hierbij zijn de ophrengsten van de DEL actie niet meegenomen. Deze extra inkomsten zijn veroorzaakt door toegenomen inkomsten vanuit bedrijven en een toename in het aantal structurele donateurs.

SDOK heeft als doelstelling om een continuïteitsreserve aan te houden ter grootte van 50% van de jaarlijkse kosten van de eigen organisatie. Voor het jaar 2019 is de continuïteitsreserve vastgesteld op €375.000. Inkomsten worden door SDOK niet risicovol belegd. Een overschot aan liquide middelen is direct beschikbaar vanuit een spaarrekening.

SDOK streeft ernaar om zo weinig mogelijk liquide middelen beschikbaar te hebben. Door de hoge opbrengst van de DEL actie en de besteding daarvan over twee jaar, is er op dit moment echter een grotere bestemmingsreserve aanwezig.

De verhouding tussen de kosten van de organisatie (beheer en administratie) was in 2018 al gedaald van 7 naar 6 procent en bedraagt eind 2019 5 procent.

Verdeling uitgaven

CONTROLE

SDOK hecht veel belang aan de kwaliteit van haar activiteiten. Er zijn binnen SDOK verschillende interne en externe mechanismen voor kwaliteitsborging.

Interne controle

Intern wordt sterke waarde gehecht aan de cyclus van begroten, uitvoeren en evalueren. De belangrijkste bron van informatie voor het bestuur zijn de kwartaalrapportages en verslagen van projectbezoeken. De kwartaalrapportages bevatten zowel inhoudelijke als financiële informatie over de voortgang van elk aspect van het werk van SDOK. Bij de samenstelling van de kwartaalrapportages zijn onder leiding van de directeur verschillende budgethouders betrokken.

Controle door accountant

De controle van de jaarrekening 2019 is uitgevoerd door Visser en Visser Accountants. De eindcontrole werd uitgevoerd in mei 2020. In een eindgesprek met de penningmeester van het bestuur, heeft de accountant verantwoording afgelegd over de uitgevoerde controle.

FINANCIËN & BEDRIJFSVOERING

CBF

SDOK is houder van het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF).

RISICOPARAGRAAF

Integriteit

SDOK heeft in 2018 als uitgangspunt genomen de handreiking integriteitstelsel van Goede Doelen Nederland. In deze handreiking worden aanbevelingen gedaan voor het integriteitsdossier. Naast een fraudeprotocol en een klachtenregeling heeft SDOK beleid ontwikkeld dat voorziet in communicatie met zowel de interne als de externe organisatie. Daarbij voldoet men aan de uitgangspunten zoals gesteld in de gedragscode.

Inkomsten

SDOK is voor haar inkomsten afhankelijk van giften van particulieren, kerken, bedrijven, scholen en organisaties. Voor het beperken van de risico's wordt er een bestemmingsreserve aangehouden van 375.000 euro. Dit bedrag is voldoende om de verplichtingen die zijn aangegaan ten behoeve van loon en huur gedurende zes maanden te kunnen voorzien. De liquide middelen worden niet belegd en zijn direct in te zetten in het belang van de organisatie.

Het aantal periodieke giften zorgt ervoor dat het financiële risico voor de organisatie beperkt is. Daarnaast zijn de goede naam en de huidige zichtbaarheid van de organisatie bij de achterban van groot belang en zorgen voor stabiel groeiende inkomsten.

De jaarbegroting is met een groei van 6% ten opzichte van vorig jaar voorzichtig te noemen. Veranderende omstandigheden in de economie kunnen ervoor zorgen dat de begroote inkomsten niet behaald kunnen worden. Iedere maand beoordeelt het management de inkomsten stroom van de organisatie. Iedere 3 maanden beoordeeld de directeur of een aanpassing van de begroting nodig is. Wanneer blijkt dat de inkomsten achterblijven door een aantoonbare oorzaak zal daarop snel geanticipeerd worden door de uitgaven te beperken en de begroting bij te stellen.

Protocol AVG

Sinds 1 januari 2016 geldt landelijk de meldplicht datalekken. Deze meldplicht houdt in dat organisaties direct een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra zij een ernstig datalek hebben. In sommige gevallen moeten zij het datalek ook melden aan de betrokkenen (de personen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt).

Vanaf 2016 heeft SDOK een protocol op het gebied van datalekken. Toen in 2017 de veranderde wetgeving op gebied van AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) bekend werd, is de stap gezet om het protocol datalekken hier onderdeel van te maken. De AVG is van kracht vanaf 25 mei 2018. SDOK heeft dit protocol aangepast en voldoet daarmee aan de nieuwe wetgeving.

Toekomst

Vooruitkijkend naar 2020 concluderen we dat gezien de ontwikkeling van de afgelopen jaren er vertrouwen is in de verdere groei van de inkomsten. Door deze te stellen op een reaal percentage van 6% wordt de organisatie niet overvraagd en is de verwachting dat hieraan kan worden voldaan. Wanneer de inkomsten onverhoopt fors worden verminderd kan door de continuïteitsreserve, de langlopende toezeggingen en het aantal structurele donateurs voor een langere periode dan 6 maanden aan de verplichtingen worden voldaan.

Sfeerpunten 2020

Het komende jaar zal, net als andere jaren, SDOK de stem van vervolgde christenen zijn. In 2020 zal SDOK focus leggen op online communicatiemiddelen. Onze projectbestedingen in India zullen door de DEL actie in 2020 onze aandacht vragen. Daarnaast oriënteren we ons op een aantal nieuwe landen waarvan we ernstige berichten van vervolging hebben ontvangen. De coronacrisis zal mogelijk ook impact hebben op de inkomsten van SDOK in 2020. Inmiddels is er een scenario beschikbaar wanneer de begroting aangepast moet worden. Vooralsnog zijn we dankbaar dat de inkomsten tot op heden stabiel zijn.

SDOK

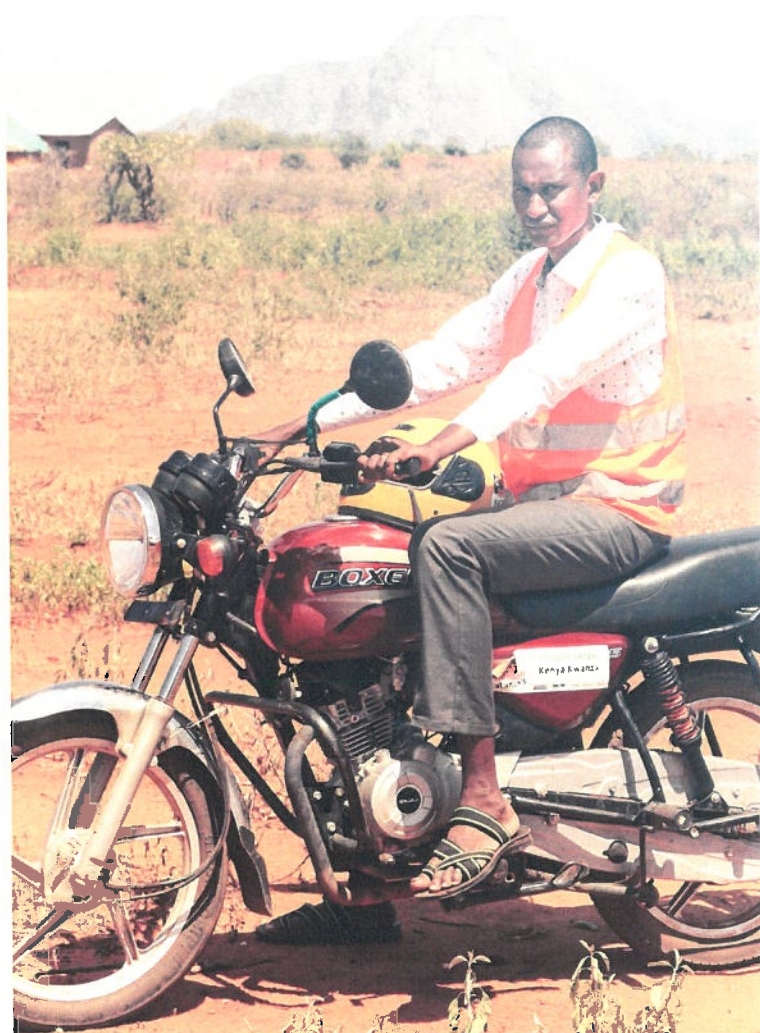
Begroting

De inkomsten voor 2020 zijn ten opzichte van 2019 met iets meer dan 6% hoger begroot. Het inkomsterverloop zal gedurende het jaar nauwkeurig gevolgd worden zodat de projectbestedingen waar nodig bijgesteld kunnen worden.

SAMENVATTING VAN DE BEGROTING		2019	2020
INKOMSTEN			
Inkomsten		1720.000	1820.000
Totaal van baten		1720.000	1820.000
BESTEDINGEN			
Besteding aan doelstelling			
Voorlichting & bewustmaking		559.369	551.900
International Ministry		865.584	948.557
Fondswervingskosten			
Kosten eigen fondswerving		176.566	177.061
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie		109.361	143.982
Totaal van de besteding		1712.000	1821.500
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		8.000	8.500
Saldo financiële baten en lasten		8.000	8.500
RESULTAAT		0	0

JAARREKENING

HIER VINDT U DE FINANCIELE VER-
ANTWOORDEN VAN 2006

GRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform Richtlijn 650 'Fondsenwervende instellingen' zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen op jaarbasis een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Bij de berekening wordt uitgegaan van de volgende percentages: Kantoor-inventaris 20-33%; vervoersmiddelen 20%. Op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdsgeleng afgeschreven. Geheel afgeschreven materiële vaste activa zijn in het overzicht van deze activa opgenomen als ze nog in gebruik zijn.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaaarde. Waar nodig wordt rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Bestemmingsfondsen

SDOK ontvangt als stichting bestemde giften van donateurs. De bestemde giften die aan het eind van het jaar nog niet besteed zijn, zijn opgenomen in een bestemmingsfonds. De bestemmingsfondsen zijn gericht op specifieke doelen. Dit zijn:

- Voorlichting en bewustmaking met betrekking tot vervolgde christenen
- Steun vervolgde christenen

Grondslagen van kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en bestedingen worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Eventuele giften in natura (ontvangen hulpgoederen) worden gewaardeerd tegen de geschatte waarde in het economisch verkeer in Nederland.

Baten

Als baten uit eigen fondsenwerving worden de in het verslagjaar ontvangen giften en contributies opgenomen onder aftrek van eventuele schenkingsrechten (bij onbestemde baten). Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De indirecte kosten die aan de fondsenwerving worden toegerekend, komen in mindering op de baten uit fondsenwerving. De uitvoeringskosten eigen organisatie zijn volgens bedrijfseconomische criteria toegerekend aan enerzijds fondsenwerving en anderzijds realisatie van de doelstellingen op basis van aantallen fle per activiteit in het desbetreffende jaar.

Consolidatie

Afdeling

Er is één afdeling actief die zich richt op het verlenen van humanitaire hulp en het verkondigen van het Evangelie. De afdeling opereert zelfstandig maar is in het verleden ondergebracht onder de paraplu van SDOK. SDOK heeft in 2006 besloten om geen nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan met soortgelijke afdelingen en werkgroepen.

Groepsstructuur

In de jaarrekening zijn de activiteiten van deze afdeling begrepen. De financiële gegevens van deze zelfstandige afdeling zijn geconsolideerd in de financiële gegevens van SDOK.

Statutaire naam	SDOK afdeling Ede
Vestigingsplaats	Ede
Rechtsvorm	Geen
Omschrijving doelstelling	Hulpverlening Moldavië
Samenstelling bestuur	A. Bron (Vz), D. van der Zee (Secr), E. Bron (pm)

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(na voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA	2019	2018
Materiële vaste activa	4.326	4.227
Voorraden	16.843	12.512
Debiteuren	1.356	0
Vorderingen en overlopende activa	272.273	44.140
Liquide middelen	1.336.220	680.007
	<u>1.626.691</u>	<u>736.659</u>
	1.631.018	740.887

In Oezbekistan zorgt SDOK voor bemoediging, ondersteuning en toerusting van christelijke vrouwen door het geven van trainingen en Bijbels onderwijs. Een van de vrouwen die in 2019 trainingen ontving, is Albina (33). Zij heeft vanaf haar jeugd veel misbruik meegemaakt. Tijdens een training heeft ze voor het eerst de moed gehad om haar verhaal te delen.

Elke training maakte haar drien en bemoedigde haar. Ze durfde zich open te stellen en ervoer innerlijke genezing van de Heere. Met Gods hulp was ze in staat om haar ouders en haar neef die haar hebben misbruikt te vergeven.

PASSIVA	2019	2018
RESERVES EN FONDSEN		
Reserves		
Continuïteitsreserve	375.000	375.000
Bestemmingsreserve	720.686	266.972
	<u>1.095.686</u>	<u>641.972</u>
Fondsen		
Bestemmingsfondsen	462.934	19.783
	<u>462.934</u>	<u>19.783</u>
	1.558.620	661.756
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	17.269	17.988
Belastingen en premies sociale verzekeringen	11.391	14.369
Overige schulden en overlopende passiva	43.737	46.773
	<u>72.397</u>	<u>79.131</u>
	1.631.018	740.887

TOELICHTING BALANS

Materiële vaste activa	2019	2018	Vorderingen en overlopende activa		
Stand per 1 januari	4.227	13.751	Nog te ontvangen nalatenschappen	181.635	20.000
Bij: investeringen	3.605	4.659	Vooruitbetaalde kosten	78.065	17.798
Af: desinvesteringen	0	0	Overige vorderingen	11.458	5.200
Af: afschrijvingen	3.507	14.184	Te ontvangen rente	45	72
Boekwaarde per 31 december	4.325	4.227	Waarborgsommen	1.070	1.070
				272.273	44.140

Alle materiële vaste activa zijn aangehouden t.b.v. de bedrijfsvoering.

Voorraden	2019	2018
Voorraad boeken	16.843	12.512

De gewoondrade voorraad per 31 december 2018 bestaat uit boeken die bestemd zijn voor verkoopdoeleinden. Alle voorraden zijn aangehouden t.b.v. de doelstelling.

Debiteuren	2019	2018
Debiteuren	1.355	0

Een voorziening voor dubieuze debiteuren werd niet noodzakelijk geacht.

De post nog te ontvangen nalatenschappen bevat vorderingen van toegezegde, maar nog niet betaalde nalatenschappen en legaten. Bij deze post wordt op basis van de aanwezige informatie een inschatting gemaakt van opbrengsten per nalatenschap. De uiteindelijke opbrengst van de nalatenschappen kan afwijken van de inschatting per balansdatum. Alle vorderingen zijn aangehouden t.b.v. de bedrijfsvoering.

Liquide middelen		
Betaalrekeningen ABN AMRO/RABO/ING	1.064.121	399.212
Spaarrekeningen ABN AMRO/RABO/ING	221.680	251.507
Betaalrekening US dollar ABN AMRO	10.648	7.580
Liquide middelen afdeling Ede	33.300	14.260
Kas	6.472	7.348
	1.336.220	680.007

Alle liquide middelen zijn aangehouden t.b.v. de bedrijfsvoering. Alle liquide middelen staan ten dienste van de doelstelling en bedrijfsvoering van SDOK.

RESERVES/FONDSEN

Continuïteitsreserve	2019	2018	Overige reserve	2019	2018
Saldo per 1 januari	375.000	325.592	Saldo per 1 januari	0	0
Bij: resultaatbestemming	0	49.408	Bij: onbestemde baten	1.670.573	1.194.967
Saldo per 31 december	375.000	375.000	Af: aanzuivering van uitbeslissingreserve	453.714	129.739
De stichting heeft als uitgangspunt om een continuïteitsreserve te hebben ter grootte van de uitvoeringskosten van zes maanden.			Af: kosten voorlichting en bewustmaking	518.169	490.084
			Af: kosten eigen fondsenwerving	161.873	147.877
Bestemmingsreserve	2019	2018	Af: kosten beheer en administratie	99.754	105.334
Saldo per 1 januari	266.972	137.233	Af: aanzuivering bestemmingsfonds steun vervolgd christenen	437.063	272.524
Bij: aanzuivering overige reserve	453.714	129.739	Af: dotatie continuïteitsreserve	0	49.408
Saldo per 31 december	720.686	266.972	Saldo per 31 december	0	0

De middelen uit de bestemmingsreserve zijn bestemd voor projectbestedingen op het gebied van materiële steun aan vervolgd christenen zoals lectuurverspreiding in gesloten landen, praktische steun aan gezinnen van vervolgd christenen en medische hulp aan slachtoffers van vervolging.

FONDSEN

Bestemmingsfondsen	2019	2018
Bestemmingsfonds Steun vervolgd christenen	462.934	19.783

Bestemmingsfonds Steun vervolgd christenen	2019	2018
Saldo per 1 januari	19.783	27.601
Bij: baten uit eigen fondsenwerving	1.261.877	552.422
Bij: baten onbestemd	437.063	272.524
	1.698.940	824.946
Af: eigen bestedingen	1.134.960	732.797
Af: uitvoeringskosten	120.829	99.967
Af: vergoeding afdelingen	0	0
	1.255.789	832.764
Saldo per 31 december	462.934	19.783

054

KORTLOPENDE SCHULDEN

Crediteuren	2019	2018
Crediteuren	17.269	17.988

Belastingen en premies sociale verzekeringen	2019	2018
Loonheffingen	11.391	14.369

Overige schulden en overlopende passiva	2019	2018
Projectbetalingen	0	390
Vakantiegeld	19.866	23.752
Accommodatiekosten	8.050	7.837
Verlofdegen	10.584	9.570
Bankkosten	1.052	1.531
Overige nog te betalen kosten	6.184	3.784
	43.737	46.773

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huur- en leaseverplichtingen

De jaarlijkse verplichting uit hoofde van een met derden aangegane lease-overeenkomst bedraagt in totaal € 3.426,72. De resterende looptijd van deze leaseovereenkomst is 5 jaar.

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen van onroerende zaken is € 35.875. De resterende looptijd van het huurcontract is 1 jaar. Daarnaast is het contract jaarlijks te verlengen.

Gebeurtenissen na balansdatum

In het eerste kwartaal 2020 is de wereldwijde economie getroffen door het coronavirus. Landen namen maatregelen om de verdere uitbreiding te beperken. De uitbreiding raakt de wereldwijde en Nederlandse economie. Ook SDOK wordt getroffen door de maatregelen. Als gevolg van overleesmaatregelen werden in veel landen lockdown's afgekondigd, waardoor projecten die worden uitgevoerd om vervolgd christenen te ondersteunen bemoeilijkt worden. Ook de uitgaven voor SDOK uit giften en donaties zullen mogelijk onder druk komen te staan als gevolg van het tijdelijke verbod op onderlinge samenkomsten met onze achterban. De financiële gevolgen van deze crisissituatie voor SDOK zijn op dit moment niet te overzien, mede vanwege mogelijk aanvullend overheidssingelen. Op basis van de huidige situatie en verwachtingen, mede gezien het huidige weerstandsv Vermogen van SDOK, verwacht het bestuur echter geen nadelige gevolgen voor de continuïteit van de stichting. In verband met de coronacrisis is het mogelijk dat de inkomsten in 2020 dalen. Hiervoor is een scenario gemaakt.

055

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

BATEN	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Baten van particulieren	1730.586	1720.000	1.400.401
Baten van bedrijven	264.584	0	246.137
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	18.130	0	79.516
Baten van andere organisaties zonder winststreven	908.719	0	18.269
Som van de geworven baten	2.922.020	1720.000	1744.323
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	17.645	0	9.081
Overige baten	469	0	780
Som van de lasten	2.940.134	1720.000	1754.184

LASTEN	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Besteed aan doelstellingen			
Voorlichting/bewustmaking	518.169	559.369	490.084
Steun vervolgd christenen	1.235.780	866.584	832.764
	1773.958	1.425.953	1.322.848
Wervingskosten			
Kosten: eigen fondsenwerving	161.873	176.686	147.877
Kosten van beheer en administratie	99.754	109.361	105.334
Som van de lasten	2.035.585	1712.000	1576.059

SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
	904.549	8.000	178.125
Saldo financiële baten en lasten	-7.684	-8.000	-6.795
Saldo van Baten en Lasten	896.865	0	171.329
Resultaatbestemming (toevoeging en onttrekking aan):			
Continuïteitsreserve	0	0	49.408
Bestemmingsreserve	453.714	0	129.739
Bestemmingsfonds Steun vervolgd christenen	443.151	0	-7.818
Overige reserve	0	0	0
	896.865	0	171.329

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

Baten	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Baten uit eigen fondsenwerving			
Baten van particulieren	1.433.860	1.720.000	1.369.401
Baten van bedrijven	264.584	0	246.137
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	18.130	0	79.516
Baten van andere organisaties zonder winststreven	908.719	0	18.269
Nalatenschappen onbestemd	296.726	0	31.000
Saldo van Baten en Lasten	2.522.020	1.720.000	1.744.323
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	17.645	0	9.081
Overige baten	469	0	780
Som van de baten	2.940.134	1.720.000	1.754.184
<i>Toelichting levering van producten</i>			
Netto omzet	18.840	0	14.398
Kostprijs	1195	0	5.318
Bruto winst	17.645	0	9.061

058

Lasten - Besleed aan doelstellingen	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Voordlichting/bewustmaking			
Stem	53.502	55.000	56.570
Content verzameling	611	8.000	9.193
Online	31.134	20.000	12.423
Kiosclub/Stef	8.932	5.000	11.791
Bemoedigingsactie	2.231	2.500	1.454
Advertentie voordlichting/bewustmaking	9.215	10.000	6.180
Bijeenkomsten, beurzen en evenementen	14.958	20.000	15.335
Overige voordlichting en bewustmaking	30.733	25.918	6.802
Externe relaties	2.534	9.000	15.738
Presentaties	4.592	6.000	5.043
Totaal eigen bestedingen	158.492	165.418	140.536
Uitvoeringskosten	359.677	393.951	349.548
Saldo van Baten en Lasten	518.169	559.269	490.084

Voor een toelichting van de verdeling van de uitvoeringskosten verwijzen wij u naar Specificatie en verdeling van lasten naar bestemming.

059

Steun vervolgd christenen	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Projecten			
Azië	715.771	304.013	350.941
Midden-Oosten	184.363	180.000	151.838
Afrika	149.312	160.000	134.572
Europa/Centraal Azië	66.060	60.000	70.946
Latijns-Amerika	19.453	30.000	24.500
Totaal eigen bestedingen	1.134.960	734.013	732.797
Uitvoeringskosten	120.829	132.571	99.967
Totaal besteed aan Steun vervolgd christenen	1.255.789	866.584	832.764

Kengetallen besteding aan doelstellingen

Totaal bestedingen aan de doelstelling in % van de totale baten	60%	83%	75%
Totaal bestedingen aan de doelstelling in % van de totale lasten	87%	83%	84%

Wervingskosten	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Advertentie fondsenwervend	5.742	6.000	3.565
Fondsenwervende mailingen	25.395	22.000	18.094
Overige fondsenwervingskosten	8.502	15.069	9.150
	39.639	43.069	31.808
Uitvoeringskosten eigen fondsenwerving	122.234	133.617	116.069
	161.873	176.686	147.877

Kengetallen wervingskosten

Totaal bestedingen eigen fondsenwerving als % van de totale baten uit eigen fondsenwerving	6%	10%	8%
--	----	-----	----

	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Kosten van beheer en administratie			
Uitvoeringskosten beheer en administratie	99.754	109.361	105.334
	99.754	109.361	105.334
Saldo van financiële baten en lasten			
Ontvangen rente	45	0	72
Bankkosten	7.617	7.500	7.781
Koersverschillen vreemde valuta	112	500	-914
	-7.684	-8.000	6.795

Bezoldigingen en financiële relaties bestuurders en toezichthouders

Aan bestuursleden zijn geen bezoldigingen met inbegrip van pensioen/astien toegekend. Tevens zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichthouders.

KASSTROOMOVERZICHT

Kasstroomoverzicht	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	896.865	171.329
Afschrijvingen: materiële vaste activa	3.507	14.184
Cashflow	900.372	185.513
Mutaties vorderingen en overlopende activa	-229.489	-1.102
Mutaties schulden	-6.734	-772
Mutaties voorzieningen	-4.331	-4.744
	-240.554	-6.618
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	659.818	178.895
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investering in materiële vaste activa	-3.605	-4.659
Desinvestering in materiële vaste activa	0	0
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-3.605	-4.659
Kasstroom boekjaar	656.213	174.236
Liquide middelen begin boekjaar	680.007	505.772
Liquide middelen eind boekjaar	1.336.220	680.007

062

Toelichting op de uitvoeringskosten 2019	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	385.714	460.500	391.947
Sociale lasten	101.171	113.000	101.055
Overige personeelskosten	55.594	47.500	48.368
	542.700	621.000	541.369
Lonen en salarissen			
Salorissen	387.818	460.500	398.511
Af. ontvangen ziekengeld / zwangerschapsuitkering	2.105	0	6.564
	385.714	460.500	391.947
<i>Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt, berekend naar fulltime dienstverbanden 8,55 (2018: 8,50)</i>			
Sociale lasten			
Premie sociale verzekeringen	74.113	75.000	73.943
Kosten pensioenregeling	27.058	38.000	27.113
	101.171	113.000	101.055
Overige personeelskosten			
Vergoeding woon-/werkverkeer	19.976	23.000	19.813
Zakelijke reiskosten	6.850	5.000	9.878
Arbo en verzekeringen	9.666	10.000	9.687
Overige personeelskosten	19.103	9.500	8.990
	55.594	47.500	48.368

063

BEZOLDIGING DIRECTIE

Dienstverband

Naam en functie	A.F. van Grol, directeur	Het jaarincome van de individuele directiesleden (in loondienst) is ingeschaald op 390 punten op de BSD-scherijst voor goede doelen.
Aard dienstverband	Onbepaald	Ook het jaarincome, belaste vergoedingen/bijbetalingen, pensioenlasten, pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen de regeling. Dit is maximaal 111.345 euro exclusief pensioenlasten en overige vergoedingen.
Aantal uren	36	Bron: www.goededoelennederland.nl
Percentage dienstverband	90%	
Periode	01-01-2019 t/m 31-12-2019	

Bezoldiging (EUP)

Bruto salaris	€ 59.438,20
Vakantiegeld	€ 4.698,09
Eindejaarsuitkering onbelast	€ 0,00
Variabel inkomen	€ 0,00
Totaal	€ 64.136,29

Overige lasten

SV lasten (werkgeversdeel)	€ 10.659,60
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	€ 5.297,03
Onbelastte vergoedingen/bijbetalingen	€ 4.376,20
Totaal bezoldiging in 2019	€ 84.489,12

Totaal bezoldiging directie in 2019	€ 84.489,12
Totaal bezoldiging directie in 2018	€ 82.843,94

Algemene kosten	Werkelijk 2019	Begroef 2019	Werkelijk 2018
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Kantoorinventaris	3.507	15.000	14.184
Bedrijfsauto	0	0	0
	3.507	15.000	14.184
OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN			
Huisvestingskosten			
Huur en servicekosten	33.687	34.000	31.062
Energiekosten	9.221	8.500	12.889
Belasting en verzekeringen	1.365	1.500	1.340
Onderhoud	5.454	5.000	5.239
	49.738	49.000	50.532
Kantoorkosten			
Porti	9.242	6.000	7.187
Kopieer-/printkosten	2.836	3.500	4.094
Telefoon-/internetkosten	3.746	5.000	4.810
ICT, netwerk en databeheer *	46.938	35.000	17.513
Kantoorbenodigdheden	4.944	3.500	3.800
	67.706	53.000	37.403

*Er is een hoger bedrag uitgegeven in verband met de invoering van een nieuw CRM-systeem

Afschrijvingen	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Algemene kosten			
Accountantskosten	13.640	8.500	8.500
Rciz- en verblijfkosten buitenland	5.289	5.000	3.129
Keurmerkkosten	4.214	4.500	4.140
Loonadministratieve kosten	2.722	2.000	2.666
Bestuurskosten	706	1.000	148
Kosten ambassadeurs/vrijwilligers	1.650	2.500	555
Kosten bedrijfsauto	3.536	3.000	4.178
Overige algemene kosten	7.308	5.000	4.112
	39.065	31.500	27.429

SPECIFICATIE EN VERDELING VAN LASTEN NAAR BESTEMMING

Bestemming	Doelstelling		Wervingskosten		Totaal		
Lossen	Voorlichting/ bewustmaking	Steun vervolgde christenen	Pondsen- werving	Beheer en Adminis- tratie	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
Besteed aan doelstellingen							
Projecten	0	1134.960	0		1134.960	734.013	732.797
Publiciteit en communicatie	158.492	0	39.639		198.131	208.487	172.344
Totaal eigen bestedingen	158.492	1134.960	39.639		1.333.091	942.500	905.141
Uitvoeringskosten							
Personeelskosten	277.749	93.305	94.391	77.032	542.479	621.000	541.369
Afschrijvingen	1.796	603	610	498	3.507	15.000	14.184
Huisvestings- kosten	25.466	8.555	8.654	7.063	49.738	49.000	50.532
Kantoorkosten	34.656	11.645	11.781	9.614	67.706	53.000	37.403
Algemene kosten	20.001	6.719	6.797	5.547	39.065	31.500	27.429
Totaal uitvoering- skosten	359.677	120.829	122.234	99.754	702.494	769.500	670.917
Totaal lasten	518.169	1.255.789	161.873	99.754	2.035.585	1.712.000	1.576.058

Ondertekening en datering

Schiedam 18 mei 2020

Bestuur SDOK

De jaarrekening is vastgesteld in de bestuursvergadering op 27 mei 2020.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting De Ondergrondse Kerk (SDOK)

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting De Ondergrondse Kerk (SDOK) te Gorinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting De Ondergrondse Kerk (SDOK) per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▲ de balans per 31 december 2019;
- ▲ de staat van baten en lasten over 2019; en
- ▲ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting De Ondergrondse Kerk (SDOK) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▲ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▲ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- ▲ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- ▲ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▲ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▲ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barneveld, 18 mei 2020

Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

Was getekend.

Drs. H.W.J. Schreuder RA

